

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Către cititori!

Mutarea sediului ziarului „Ardealul Economic” în capitală

La sfârșitul acestui an se împlinesc șase ani de când ziarul „ARDEALUL ECONOMIC” în serviciul intereselor industriei, finanței și comerțului depune o muncă neîntreruptă și insistentă.

În acești câțiva ani ziarul nostru a luptat curajos și fără șovăire împotriva tuturor acelor cari au căutat să lovească în interesele vieții economice ardelenice. Sunt notorii succesele noastre raportate pe acest teren, cum și serviciile de informație și instructive aduse prin coloanele acestui ziar.

Incurajați de aceste antecedente, cât și de majoritatea Onor. cititori și prieteni ai ziarului nostru, pentru a ne estinde câmpul de activitate pe întreaga țară și pentru a pune în serviciul interesului economiei noastre naționale un organ de publicitate viguros, puternic, și bine informat, cu toate informațiile vieții economice din întreagă țară, riscând sacrificii mari, ne-am hotărât ca, încetând cu nimărul de față apariția ziarului „ARDEALUL ECONOMIC din Cluj, — să ne mutăm cu sediul în capitală, făcând să apară aici în aceiaș editură sub numele de „MONITORUL ECONOMIC” — Bukarester Lloyd” în limba română, germană și sub titlul „ERDELYI KÖZGAZDASÁG” în limba maghiară, alături de care va continua să apară și „LEMNUL — HOLZZEITUNG”.

Noua ediție a ziarului va începe în luna Decembrie a. c. având redacția și administrația în BUCUREȘTI, Str. C. A. ROSETTI 10. ETAJ II., unde se va adresa toată corespondența începând cu data de 1 Noiembrie a. c.

Convinși că Onor. cititori vor onora în mod îndrăguit munca și sacrificiile noastre a-

duse pe altarul binelui public, credem, că ne vor încuraja cu binevoitorul concurs de bună-credință, pentru a ne putea îndeplini și dela acest post avansat datorită grea ce ne-o asumăm prin această schimbare.

Cu deosebită stimă,
Redacția și Administrația
ziarului
ARDEALUL ECONOMIC
ERDELYI KÖZGAZDASÁG
și
LEMNUL

Rafineria de Petrol din Târgul-Mureș și reia activitatea

Dnii Mauriciu Tischler și Gheorghe Zajzon au fost aleși membri în direcțiunea Rafineriei de Petrol

Zilele aceste a desbătut Tribunalul din Târgul-Mureș cerearea de concordat prezentată de Rafinaria de Petrol din Târgul Mureș, aprobând concordatul solicitat, în urma adeziunii creditorilor.

În urma concordatului aprobat,

Rafinaria este obligată să plătească din datoriile de 6 milioane 70% în decurs de doi ani, în rate de câte 3 luni.

Rafinaria, în afară de cele 6 milioane mai are o datorie ipo-

tecară de 12 milioane, care deci nu constituie obiectul concordatului.

În consiliul de administrație al Rafineriei de Petrol din Târgul-Mureș,

au mai intrat și dnii Mauriciu Tischler și Gheorghe Zajzon, cu scopul de a reîncepe activitatea rafinării.

Rafinaria are cam 150 muncitori, cari astfel vor continua să lucreze mai departe.

„Bitumen” și „Rossi & Pellegrini” asfaltează străzile în Arad

La licitația, care a avut loc în Arad zilele aceste, pentru lucrările de pavaj ale străzii Col. Paulian și la care au prezentat oferte firmele „Bitu-

men”, „Rossi et Pellegrini” și „Rosenfeld”, lucrările au fost încredințate firmelor Rossi et Pellegrini și „Bitumen” din Oradea.

Casa de Păstrare a Județului Satu-Mare și-a înregistrat o filială în Sighet

Zilele aceste s'a înregistrat firma sucursalei din Sighetul-Marmației a băncii Casa de Păstrare din Județul Satu-Mare S. A.

La sucursală au drept de procură domnii: Iosif Steiner director general, Alexandru Hirsch și Emeric Halász direc-

tori, Eugen Kellner director substituit, Samuil Boros, director de sucursală, dr. Acațiu Székely președinte, dr. Aladár Sternberg președintele comitetului de supraveghere a sucursalei, precum și dl Solomon Strausmann procurist.

Olvasóinkhoz!

Az „Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság” Bukarestbe teszi át székhelyét

Hat év óta az „ARDEALUL ECONOMIC — ERDELYI KÖZGAZDASÁG” megszaki-
tás nélkül állandó munkát fejt ki a romániai ipar, kereskedelem, termelés és pénzügyi élet érdekében. Hat év óta lapunk bátran és habozás nélkül küzdött az összes olyan törekvések ellen, amelyek az erdélyi közgazdasági élet érdekeit sértették volna. Tárgyilagossággal kell megállapítanunk, hogy lapunk kétségtelen sikereket ért el ezen a téren és a lapunk hasábjain megjelent tájékoztató-

sok, valamint gyakorlati utbaigazítások eredményesek és hasznosak voltak a gazdasági élet tényezői részére.

Ezekre a tényleges eredményekre és sikerekre való tekintettel, valamint lapunk olvasóinak, barátainak azon kifejezett kívánságára, hogy működési körünket terjesszük ki az egész ország területére és hogy a romániai nemzeti közgazdasági élet erőteljes, hatalmas és jól-informált sajtóorganummal rendelkezzen az egész országra kiterjedő működési körrel, elhatároztuk, hogy az „ARDEALUL ECONOMIC—ERDELYI KÖZGAZDASÁG” megjelenési helyét KOLOZSVÁRRÓL az ország fővárosába, BUKARESTBE helyezzük át. Lapunk Bukarestben „MONITORUL ECONOMIC—BUKARESTER LLOYD” címmel román és német nyelven, ERDELYI KÖZGAZDASÁG címmel pedig magyar nyelven fog megjelenni.

Az eddigivel azonos szellemben, terjedelemben és nyelven fog bukaresti kiadásban megjelenni a „LEMNUL—HOLZZEITUNG” is.

Lapjaink új kiadása dec. hó elején indul meg Bukarestben. Szerkesztőségünket és kiadóhivatalunkat Bukarestben a STR. C. A. ROSETTI 10. szám alatt a II. emeleten rendeztük be és erre a címre kérjük küldeni a folyó évi NOVEMBER HÓ 1-TŐL kezdve a lapunkat érdeklő összes levelezéseket, megkereséseket.

Meggyőződésünk, hogy olvasóink és lapunk barátai fokozott mértékben fogják támogatni és honorálni azt az áldozatkészséget, amelyet lapunk a Bukarestbe való átköltözéssel hoz a romániai közgazdasági élet védelmezése és fejlesztése érdekében.

Kérjük olvasóink és barátaink fokozott támogatását új célkitűzéseink eléréséhez.

Teljes tisztelettel:

Az „ARDEALUL ECONOMIC—ERDELYI KÖZGAZDASÁG”, „LEMNUL—HOLZZEITUNG” szerkesztősége és kiadóhiv.

NOTE

Vămile distrug mărfurile nereclamate și pe acele, pentru cari nu se plătesc taxele vamale cerute. Direcțiunea vămilor, după cum am fost anunțați, au avizat oficiile vamale, ca să vândă prin licitații publice mărfurile nereclamate și acele, pentru cari nu s'au achitat taxele vamale, avertizându-le, că aceste mărfuri nu pot fi vândute mai ieftin, decât este suma taxelor vamale de achitat. Oficiile vamale, cu ocazia aceasta, după cum se afirmă, au fost autorizate, ca să distrugă mărfurile, pentru cari nu se obține suma, care să acopere aceea a taxelor vamale. Condițiile date, evident, produs mare surpriză în cercurile economice, cari nu și închipui, că de ce este necesare să se distrugă mărfuri, ce s'ar putea utiliza în multe forme, împărțindu-se pe la orfeline, săraci etc. Un caz foarte curios ni-s'a semnalat dela Episcopia Bihorului, unde în 10 Octombrie în prezența delegațiilor ministerelor competente, s'au distrus mărfuri nereclamate și pentru cari nu s'au obținut taxele vamale corespunzătoare.

Intre mărfurile distruse, cari se evaluează la suma de peste zece milioane, au fost stoffe, ghete și alte produse strict necesare cari puteau să fie distribuite la orfeline, cămine sau săraci, ori puteau fi cedate armatei, deci în scopuri de ajutorare.

Guvernul, sperăm, că revenind asupra acestor anomalii, va lua dispoziții, ca să se dea altă menire acestor produse, decât să le aprobe nimicirea inutilă și reprobabilă.

Mărfurile rusești importate este necesar să se impună cu taxe speciale, periclitând existența industriei indigene, pentru că altfel, prin aceste mărfuri se face mare concurență produselor întreprinderilor noastre, cari sunt stânjenite nu numai prin criza economică, ci și prin cea de consum.

Guvernul, aflând de importul mărfurilor rusești, luând dispoziții prohibitive numai târziu, a avut de înregistrat și importul unui mare stoc de șoșoni din Rusia, cari pot ținea față concurenței produselor române și din acest motiv este necesar să fie impuse mărfurile rusești cu taxe speciale, dacă într'adevăr are intenția să sprijinească prosperarea întreprinderilor indigene.

Marele stoc de șoșoni din Rusia, răspândindu-se în țară prin *Eichorn și Fiul din București, str. Nicolae Selaru No. 2* și prin întreprinderea „*Mata-dor*” din Cluj, str. Memorandului No. 4, servește exclusiv dumpingul rusesc, în detrimentul vieții economice dela noi și deci nu este admisibil, ca să fie desfăcut fără să fie impus cu taxe, speciale de apărare, pentru ca să se pareze lovitura rușilor încercată contra vieții noastre economice cu dumpingul întreprins.

Fabrica electrotehnică „Galvani” din Timișoara, s'a schimbat în societate anonimă

Fabrica electrotehnică *Galvani* din Timișoara, s'a schimbat în societate anonimă familiară. Capitalul social de 1 milion lei se compune din 1000 acțiuni à 1000 lei. Membrii direcțiunii sunt dnii: Izidor Györi, Alexandru Györi și Arpad Györi. Intreginderea produce baterii galvanice și lucrează cu 35 muncitori.

Uzinele de sticlărie „Vitrometan” și-au sporit capitalul la 40 milioane

Uzinele de sticlărie „*VITROMETAN*” din Mediaș, în adunarea generală extraordinară din 16 Octombrie a. c. și-a hotărât sporirea capitalului dela 15 milioane la 40 milioane lei.

Suma s'a și vărsat de către vechii acționari, cari au semnat sporirea de capital împreună cu un consorțiu industrial.

A papirközpont beszűntette a kihitelezést

A bukaresti papirközpont körlevelet intézett a papírkereskedőkhöz, melyben tudomásra hozza, hogy ezután csak úgy teljesít megrendeléseket, ha az áruk teljes értékét, vagy előre kifizetik, vagy bankgaranciával fedezik. Az új rendszer a papírel-

adással foglalkozó kereskedők körében nagy visszatetszést keltett, annál is inkább, mert a jelenlegi gazdasági viszonyok mellett a kihitelezés megszüntetése súlyos nehézségeket okoz a romániai papírkereskedőknek.

40 millió lejre emelte alaptőkéjét a medgyesi Vitrometan Üveggyári Művek Rt.

A *VITROMETAN ÜVEGGYÁRI MŰVEK RT.* Mediaș, október hó 16-án rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen az eddig 15 milliót kitevő alaptőkét 40,000.000 lejre emelte fel.

Az alaptőke felemelt összegét, amelyet a régi részvényesek egy ipari csoporttal együtt jegyeztek le, már be is fizették.

Fabrica de Bere Czell și-a numit procurist pe dl. Grund

Fabrica de bere *Friedrich Cell și Fii* fosta Grupul Carol Czell S. A. București, în ultima ședință a direcțiunii a numit procurist pe dl Grund Ottmar, care va putea semna pentru firmă, împreună cu un membru al direcțiunii.

Fabrica de țigle Bohn din Jimboia și-a înregistrat capitalul de patru milioane

Noul consiliu de administrație al fabricei.

Fabrica de țigle *Bohn S. A.* din Jimboia a înregistrat că are un capital social de 4 milioane lei ce se compune din 4000 acțiuni de câte 1000 lei. Membrii direcțiunii sunt dnii Mihail Bohn, director general, dr. Iuliu Costea, gen. Gheorghe Domășneanu, M. Ungheș și Alois Wiszkocsill.

Banca Satu-Mare și Jur s'a înregistrat cu un capital de un milion

Banca Satu Mare și Jur. S. A. din Satu Mare, și-a înregistrat firma cu un capital social de un milion lei, compus din 2000 bucăți acțiuni, fiecare cu nominal de 500 lei.

Membrii consiliului de administrație sunt domnii Alexandru Steier director executiv, dr. Ludovic Fejes, Desideriu Goldglanz și Juda Lebi.

Conducerea Uniunii Sindicatelor Exportatorilor de Animale

Comitetul de conducere al Uniunii Sindicatelor Exportatorilor de Animale s'a constituit astfel: președinte dl Harz, fost președinte al Sindicatului exportatorilor de vite din Brașov, dail Zim și Baumer vicepreședinți.

Ca președinte de onoare a fost ales d. C. Garoflid, fost ministru al agriculturii.

O nouă întreprindere în Timișoara

Firma Maximilian Kalman și Co., societate în comandită s'a înregistrat la tribunalul din Timișoara. Membrul intern al societății este dl Maximilian Kalman, iar membru extern dna Caterina Kalman, născ. Ungher, cu capital de 50 mii lei Firma se ocupă cu comerțul de manufactură și mărunțisuri. Sediul firmei este la Timișoara IV., Str. I. Văcărescu 19.

A brassói Kocsis-féle parketta elsőrangú.

Intreprindere italiană caută bitumen în România

Dl. *Geom Angelo Bozzoni*, directorul firmei: „*Pro Edilizia Moderna*” din Ancona. Via Saffi 18 (Italia), având nevoie de mare cantități de bitum pentru construcția de șosele, dorește să primească dela producătorii și exportatorii din țară cât de curând posibil mostre însoțite de prețuri și condițiuni de livrare.

Contact direct cu firma „*Pro Edilizia Moderna*”.

Bukarestből rendeltek könyvszakértőt a Dibelához

A fizetéseketelenséget jelentett *Dibela* kolozsvári költőárugyár egyik hitelezője által benevezett könyvszakértőket és árbecslőket a kolozsvári törvényszék nem fogadta el s helyettük Bukarestből rendelt ki szakértőket, akik a munkát már meg is kezdték.

Fondat: 1823.

Fondat: 1823.

BARCELONA 1929. Distincțiunea cea mai înaltă: Diplomă de onoare.

Fabricele de postav și țesături de modă din Brașov

Wilhelm Scherg & Cie S. A.

recomandă produsele lor apreciate de stoffe de modă pentru domni și dame

cari în privința execuției lor excelentă, de prima clasă nu rămân în nici un fel în urma celor mai bune produse străine.

PROBLEMELE VIETEI BANCARE

„Sindicatul băncilor ardeleni“

de Traian Chirilă

că și capital.

Există la noi în țară diferite organizații ale instituțiilor financiare. Fiecare organizație dintre acestea lucrează independentă și în altă direcție, după nuanța și felul instituțiilor membre. Numai în Ardeal și Banat funcționează trei feluri de syndicate bancare „Solidaritatea“, vechea organizație a băncilor românești, „Sindicatul Băncilor Maghiare“, din care nu face parte însă toate băncile ungurești și „Revisionsverband“ al băncilor săsești, din care de asemeni nu face parte toate băncile germane din cele două provincii transilvănene.

În București avem o organizație Asociația Băncilor Române, în care însă nu sunt încadrate nici pe departe toate băncile din țară.

În coloanele acestui ziar, dat fiind caracterul lui ardelen, ne vom ocupa în primul loc și ca primii de

organizarea unui singur sindicat al tuturor băncilor ardeleni și bănățene, fără deosebire de naționalitate și nuanță politică.

Nom invoca numai câteva din tre multiplele motive, cari obligă pe conducătorii tuturor instituțiilor noastre ardeleni, pentru a se înrola într'un singur sindicat, care să apere interesele lor față de toate nevoile timpurilor de astăzi.

Este ușor de închipuit rolul unei asemenea organizații tocmai atunci, când viața noastră economică își întoarce privirea spre al treilea factor economic de mare importanță, — spre capital.

Între cei trei factori de importanță economică, alături de producție și alături de muncă, în ideologia socială și economică actuală

capital are un desăvârșit rol.

Dacă pornim dela idia că, criza economică mondială se datorește în prima linie lipsei unei armonii și colaborări între cei trei factori primordiali, este evident că în prima linie aici este mult de făcut, după cum cert este că, capitalului i-se cor cere concesi și sacrificii, cari însă la rândul lor își vor aduce roadele.

Suntem în pragul unor evenimente mari. Criza economică în loc să slăbească, se întefeste și, cum România este unul dintre cele mai apropiate țări, vecină chiar Rusiei comuniste, ideia unei conservări va trebui să pornească dela cei trei factori, cari au rolul principal în angrenajul social și economic al țării și anume

dela producție, dela mun-

Oricare vor fi jertfele aduse de acești trei factori în comun acord, capitalul nu va pierde atât, ca și când am trece dela actuala ideologie socială-economică la aceea a colectivismului.

Având în vedere aceste lucruri,

capitalul național în lupta sa de conservare, prin organele sale, prin instituțiile bancare trebuie să caute să-și asigure interesele.

Aceste la rândul lor vor trebui să-și dea tributul la consolidarea vieții noastre economice.

Organizate între sindicat al lor propriu, vor ști și vor putea să-și apere interesele. Iată deci cum se explică în prima linie

necesitatea organizării tuturor băncilor din Ardeal,

în care vor intra ca membre toate instituțiile financiare ale noastre, fără deosebire de naționalitate și nuanță politică.

Altfel soarta lor va rămâne aceeași, cu aceleași pericole, amenințând toate băncile, cari astăzi când avem o ligă împotriva cametei este cu desăvârșire un mister ce ne va aduce ziua de mâine. O lege bancară, pornită împotriva cămătăriei, dar care poate lovi prea grav în interesele instituțiilor bancare. Comerțul și negocierea banului este tot atât de onorabilă meseria ca și orice alt comerț. Numai că, în situația de astăzi, în criza care bântue,

banul este o marfă foarte cerută, specula cu el a fost nemărginită.

Efectele acestei necinstite și ne săbuite specule astăzi se pre-

zintă în atâtea variațiuni cunoscută tuturor, chiar laicilor și cum mijlocitorii în comerțul banului sunt băncile, indiferent dacă aceste s'au făcut vinovate sau nu, în specula cu banul, s'a ivit o violentă pornire împotriva tuturor băncilor din partea publicului, pornire care a avut răsunset în viața publică, și ale cărui urmări vor întârzia.

Factorii competenți caută deja o soluțiune a problemei cametei și crizei de credit.

Pentru a-și ajunge scopul nu vor ezita a-le cere cele mai mari sacrificii băncilor. Se va legitima în chestiuni vitale ale lor, pentru a nu li se aduce însă pre judicii exagerate și nejustificate va trebui ca

băncile să-și poată spune cuvântul, care să și fie respectat.

Dar, pentru a atinge acest scop este nevoie de o autoritate, care nu o vor putea avea decât sub forma unei grupări puternice, a unei organizațiuni, în fruntea căreia

vor fi chemați cei mai de stoinici și cei mai pricepuți lideri ai vieții bancare

din Ardeal și Banat.

Prin acești delegați ai săi viața bancară transilvăneană va putea să-și apere interesele ei vitale atunci, când se va hotărî asupra chestiunilor ei chiar sub formă de legiuire.

Numai după înființarea și punerea în aplicare a legilor, astfel concepute și chemate să reglementeze viața bancară, Sindicatul Băncilor din Ardeal își va putea desvolta activitatea sa rodnică, care similar organizațiilor moderne din statele occidentale va putea reglementa pe deoparte viața bancară, pe de altă parte va putea apăra interesele instituțiilor membre cu prestigiul de care se bucură întotdeauna o organizație puternică de acest gen.

Tr. Chirilă.

Consiliul de administrație, socotind că această chestiune prezintă o importanță deosebită și pentru că să poată fi discutată cât mai amănunțit de către camerele de comerț și de industrie din întreaga țară, a hotărât ca adunarea generală a Ununii, care urma să aibă loc la 26 Octombrie, să fie amânată pentru ziua de Marți 11 Noembrie. Cu prilejul adunării generale se va face o amplă discuție a chestiunii.

Invitare

la a XVII-a adunare generală ordinară a *Fabricei de Bere Dreher Haggenmacher Oradea S. p. A.*, care se va tine la 4 Noembrie 1930. la ora 12 din zi în Oradea în sala de consfătuire a *Cassei de Păstrare din Oradea sucursala Cassei de Păstrare a Băncii de Credit din Cluj S. p. A.*

Ordinea de zi: 1. Raportul consiliului de administrație și comisiunii de control. 2. Prezentarea bilanțului și contului de profit și pierdere pe anul 1929—1930, stabilirea acestuia și deciderea în privința scutirii de sub răspundere a consiliului de administrație și a comisiunii de control. 4. Stabilirea onorariului comisiunii de control pe anul 1930—1931. 5. Expirând mandatul consiliului de administrație și a comisiunii de control, alegerea consiliului de administrație și comisiunii de control nou. *Direcțiunea.*

Cont de bilanț la 31. August 1930. Activ: Intravilan de fabrică Lei 132.250; clădiri și instalațiuni de fabrică lei 59 milioane 012.195.04; butoaie lei 3,102.049.18; sticle și lăzi lei 79,975.50; trăsuri lei 230.666; vite lei 55.000; rezerve de cassa lei 924.795.00; rezerve de mărfuri și materiale brute lei 10 milioane 751.962; hârtie de valoare lei 250.000. Total lei 86 milioane 707.629.96. *Passiv:* Capital social lei 30,000.000; fondul de rezervă ordinar lei 1,450.000; fondul de rezerve de dubioși lei 320.000; fondul de rezervă de devalvațiune lei 27 milioane; creditorii lei 7,082.502 lei 72 bani; transportul profitului din anul 1928—1929 lei 565.260.35; profitul din 1929—1930 lei 489.866.89. Total lei 86,707.629.96.

Cont de profit și pierdere la 31. August 1930. Pierdere: Cheltuieli generale lei 51 milioane 583.066; amortizațiuni pentru fondul de rezervă de devalvațiune lei 3,607.000; pentru fondul de rezervă de dubioși lei 320.000; amortizațiuni pe fondul de rezervă de devalvațiune pentru butoaie lei 310.000; transportul profitului din anul 1929—1930. lei 365.260.35; profitul din anul 1929—1930. lei 489.866.89. Total lei 36,675.193.50. Profit: Cont de bere lei 36,309.933.15; transportul profitului din anul 1928—1929. lei 365.260.35. Total lei 36,675.193.50.

Felbontották a Stewart szerződést

Romániai politikai és gazdasági életének legújabb szenzációja Stewart szerződés felbontása.

A Stewart-féle utépitési szerződést, mely körül hónapokon keresztül tornyosultak a bot-

rányhullámok, tegnap

felbontotta a kormány.

Az utépitési szerződés felbontásáról a Stewart céget levélben értesítette az autonóm utépitési intézmény.

Modificarea contribuțiilor directe în discuția Uniunii Camerelor de Comerț

Consiliul de Administrație al Uniunii Camerelor de Comerț și Industrie a luat în discuție anteproiectul de lege pentru modificarea unor dispozițiuni din legea contribuțiilor directe. Aceste dispozițiuni se referă la:

1. Inlocuirea actualului sistem de impunere pentru firmele individuale, societățile în

nume colectiv, societățile în comandită simple și cele cu răspundere limitată, apoi pentru meseriași și alți profesioniști, afară de liberi profesioniști.

2. Adoptarea bilanțului comercial în locul actualului bilanț fiscal.

3. Revizuirea bilanțurilor întreprinderilor industriale și comerciale.

Magazinul „Papagal“ din București și-a anunțat insolvența cu o pasivă de 40 milioane

Marele magazin de textile „PAPAGAL“ din București, str. Lipseani, care în trecut funcționa sub firma B. WASERMANN et Co., și-a anunțat insolvența cu o pasivă de 40 milioane lei.

Elkészült a bankkereskedelem és a kamatszabályozásáról szóló törvényjavaslat

Bukaresti tudósítónk jelenti: Az igazságügyminiszteriumban két törvényjavaslaton dolgoznak. Az egyik törvényjavaslat a bankkereskedelem szabályozásáról intézkedik, a másik pedig a kamattörvény módosításáról.

Mindkét törvényjavaslatot még az őszi ülészakban a törvényhozó házak elé terjesztik.

Cukorkrach az egész világon

Newyorkban a cukor ára eddig nem tapasztalt mélypontra esett le. A kampány előtt a prompt cukor ára 2.35 cent volt, míg legújában 0.98 centen jegyzik.

Prágában legutóbb a nyerscukrot franko Aussig 66 koronával jegyezték, ami jóval a termelési költség alatt van. A cukorárak általános esését a világszerte mutatkozó erős túlprodukciónak okozza. E téren szomorúan vezetőszerp jut Kubának.

Kitünő eredménnyel zárta mérlegét a Lugosi Rextilipar Rt.

A Lugosi Textilipar Rt. 1929 évi mérlegében 28 millió lej alap- és 30.329.660 lej különféle tartaléktőkék mellett a hitelezők tárcáját 251 millióval, adósok 91.5 millióval, épületek 108 millióval, gépek és berendezés 63 millióval, nyersanyag és árukészlet 48 millióval, ammortizált értékek 17 millióval, dubios alap 2.7 millióval, a tiszta nyereség 38.184.868 lejjel szerepelnek.

Olasz építési cég romániai bitument keres

Geom Angelo Bozzoni, a „Pro Edilizia Moderna“ cég igazgatója, Ancona Via Saffi 18. sz. (Italia) nagy mennyiségű romániai bitument keres utépítési célra. Ajánlatok árumergeljöléssel, mintával és szállítási feltételekkel ellátva közvetlenül fenti címre küldendők.

Visszaesett a Ford-művek autógyártása szeptemberben

A Ford-művek összes gyárainak szeptemberi termeléséről szóló jelentés az automobilgyártás újabb visszaesését mutatja.

A gyártott kocsi száma szeptemberben mindössze 98.000 darab volt, a múlt év ugyanazon időszakában előállított 161.000 darabbal szemben.

Uj kereskedelmi vállalat fogja árusítani a Sodronyipar Rt. rézgyártmányait

Az *Industria Sârmei Sodronyipar Rt.* égisze alatt közelebbről 5 millió lej alaptőkével kereskedelmi részvénytársaság alakul, amely a gyár rézgyártmányait fogja forgalomba hozni.

Az új vállalatban egy német

rézipari érdekeltség az *Industria Sârmei*vel egyenlő arányban vesz részt.

A gyár egyelőre rézhuzalokat állít elő és fokozatosan tér át újabb rézcekkel termelésére is.

Államilag garantált értékpapírok vételével és eladásával foglalkozó bank alakult Kolozsváron

Casa Bancară în comandita A. Schreiber név alatt új céget jegyeztek be a kolozsvári törvényszéken. A cég igazgatója *Schreiber Andor*, aki eddig is a cég reprezentánsa volt.

A cég bel- és külföldi államilag garantált értékpapírok vé-

telével és eladásával foglalkozik és az *Amsterdamsche Hypothek und Emissions Bank* koncernjébe tartozik, amelyhez a kolozsvárin kívül még öt közép-európai intézet tartozik, Wien, Amsterdam, Bruxelles, Krakow, Maribor székhellyel.

Banca Timișoarei are un capital deplin vărsat de peste 62 milioane

Noui membri aleși în consiliul de administrație al băncii

Banca Timișoarei și Societate Comercială pe Acțiuni a înregistrat că are un capital social deplin vărsat de 62.500.000 lei, ce se compune din 250 mii bucăți acțiuni fiecare cu nominal de 250 lei.

Totodată a înregistrat că în ultima adunare generală orți-

nară au fost aleși în consiliul de administrație domni dr. *Emeric Ban*, *William Dienermann*, *Sigismund Dulberg*, dr. *Frederic Hajdu*, dr. *Ladislau Heller*, *Alfred Löwenbach*, *Frederich Michelson*, *Eugen Nyiri*, *Ladislau Roha* și dr. *Andrei Szana*.

Weiss Fülöp a Dacia-România Biztosító igazgatósági tagja lett

A Dacia-România szoros üzleti összeköttetésbe lépett az Erdélyi Bankkal

A „Dacia-România“ Biztosító Rt., amely Románia egyik legelső biztosítói intézete, a múlt héten beválasztotta igazgatóságába *Weiss Fülöpöt*, a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* elnöki igazgatóját.

E kooptálás kapcsolatban van azon körülménnyel, hogy a „Dacia-România“ szoros üzleti összeköttetésbe lépett az „Erdélyi Bank és Takaré-

pénztárral“, a csatolt területek egyik legéleterősebb kisebbségi intézetével. Ilyen körülmények között a „Dacia-România“ azon főrekvése, hogy magát Erdély területén is — nemzetiségi különbség nélkül — bevezesse, szükségszerűen sikerrel fog járni, annálisinkább, mert ez az intézet mint egyik legrégebb és legkulánsabb biztosítótársaság ismeretes.

„Industria Sârmei“ își înființează o întreprindere de desfacere

Societatea „*Industria Sârmei*“ cu sediul în Cluj, împreună cu un consorțiu german, proiectează să-și înființeze o întreprindere în formă de societate anonimă, pentru desfa-

cerea produselor sale de aramă și alamă.

În urma tranzacției „*Industria Sârmei*“, va trece succesiv la fabricarea altor produse de aramă și alamă.

Statul forțat de justitie să-și respecte angajamentele contractuale

Cazul Soc. Sonametan și U. E. G.

În 10 Octombrie a. e. cea mai înaltă instanță de judecatorie din țară, anume Înalta Curte de Casație în secții unite cu 33 de membri prezenți sub președința dlui *Oscar Niculescu*, a

dat o hotărîre a cărei importanță trece peste cazul societății *Sonametan*. În adevăr instanța supremă, se știe, că în caestă zi a declarat anticonstituționale art. 6 și 24 din legea

monopolizării gazului metan.

Or, ambele aceste articole aveau scopul să deposeze societatea *Sonametan* și *U. E. G.* de întreg patrimoniul lor sub pretext de interes public. Înalta instanță a considerat însă că dacă Statul a încheiat o convențiune cu particularii, înființând o societate, aducându-i timp de patruzeci de ani în posesiune teritoriile de gaz metan din Ardeal,

nu poate tot Statul sub fața lui de putere legiuitoare să rupă el însuși convențiunea

încheiată cu particularii. Numai puterea judecătorească are cădere să desfacă asemenea convențiuni, bineînțeles dacă va socoti că ar fi cazul.

Intervenind Statul pe cale legiuitoare a comis un abuz care trebuia să fie înfierat. Această sentință trece peste interesul cazului special,

având o importanță enormă pentru stabilitatea angajamentelor contractuale

ale statului.

Capitalul strein căruia guvernul actual îi face insistente invitațiuni să participe la dezvoltarea economiei țării și la exploatarea bunurilor naționale, putea cu drept cuvânt să aibă neîncredere văzând procedurile în cazul societății *Sonametan* și *U. E. G.* Astăzi însă el poate să aibă încredere în

justiția țării, care nu tolerează guvernului să anuleze el însuși, chiar pe cale de lege, convențiunile

încheiate de dânsul.

Sentința dată de înalta instanță judecătorească având caracter definitiv, sperăm că va pune capăt oricărei tentative de depozitare a patrimoniului societății *Sonametan* și *U. E. G.*

Fekete listát készítenek a kolozsvári cipőkereskedők

A kolozsvári cipőkereskedők legutóbb tartott ülésükön fekete lista felfektetését határozták el a késedelmesen fizetők, illetve a rosszindulatú adósok nyilvántartására.

Terjeszkedik a kolozsvári Ády harisnyagyár

A kolozsvári László és Türk, Ády harisnyagyár, amely most már teljes kapacitással dolgozik, tárgyalásokat folytat a gyárral szomszédos beépítetlen ingatlan, valamint a Kovács Bálint-féle vizimalom megvételére.

A gyár külföldi érdekesportjának vezetője, *Oscar Türk* Kolozsvárt tartózkodott ezen tranzakciókkal kapcsolatosan.

Leszállítják a vasuti tarifákat — Jugoszláviában

A vasuti forgalom élénkítése céljából a jugoszláv kormány elhatározta, hogy nemcsak a vasuti teherarifákat, hanem a hajótarifákat is leszállítja. A kivitel támogatása céljából különösen alacsony kiviteli tarifákat fognak megállapítani.

Transportul băuturilor spirtoase

Direcțiunea generală a căilor ferate, în conformitate cu dispozițiunile ministerului de finanțe a dat un ordin circular tuturor organelor sale, prin care le face cunoscut că pentru cantități mici de 5—10 litri vin și 1—6 litri de rachiu nu se vor pretinde bilete sau certificate de liberă circulație.

Pharchetele Kocsis din Brașov sunt escelente.

A Bitumen és a Rossi & Pellegrini cég aszfaltozza Arad uccáit

Aradon nyilvános árlejtést tartottak a városi gazdasági hivatalban a Col. Paulian (Fábián László) ucca aszfaltozására, melyre a nagy sugárut létesítése céljából van szükség.

Három ajánlat érkezett be: a *Bitumen*-cége (Nagyvárad), a *Rossi* és *Pellegrini* és a nagyvárad *Rosenfeld*-cége.

Miután a két első ajánlat volt a legkedvezőbb, az árlejtési bizottság úgy határozott, hogy a munkálatot a *Bitumen*-és a *Rossi* és *Pellegrini*-cégek között osztja fel.

Jól indul a romániai állatexport Olaszországba

Megirtuk, hogy a jugoszláv földművelésügyi miniszterium a román szarvasmarháknak Olaszországba való átszállítását október 3-tól kezdődőleg engedélyezte.

Az első szállítmányok október 10-én indultak el Zombolyáról és október 13-án délután érkeztek Postumiába.

A Postumiába érkezett 4 vagonban tehének, tinók és üszök voltak és azok minőségét elég jónak jelentik.

A szállítmány a román-jugoszláv határtól az olasz határig, 3 napig volt uton, a régi utiránnyal szemben (Csehszlovákián át) azonban mintegy 4 nappal rövidebb a szállítási idő Jugoszlávián át.

Firma Prochaszka Fii din Timișoara și-a înregistrat filialele

Moara Ed. Prochaszka Fii S. A. pentru Industria Morăritului din Timișoara și-a înregistrat sucursalele din Jimbolia, Sănnicolul Mare și Grabați.

„Furnitura“ din Cluj și-a sporit capitalul

Societatea Comercială de piele, ghete și accesorii „Furnitura“ din Cluj, a înregistrat sporirea capitalului social dela

1 milion la 3 milioane lei emițând 200 bucăți acțiuni de câte 10.000 lei.

Egymillió lejre emelte alaptökéjét az aradi Credit Rt.

Aradon a *Credit Kihitelezési Részvénytársaság* hat hónappal ezelőtt alakult meg és mintegy nyolevan aradi kereskedőt vont érdekkörébe. A részvénytársaság október 12-én közgyűlést tartott, amelyet *Zima Tibor* nyitott meg.

A gyűlésen egyhangulag elfogadták az alapszabálymódosításról előterjesztett tervezetet és

elhatározták, hogy a 300

ezer lejes alaptökét egy millió lejre emelik fel.

A közgyűlés *Szabó Gyula* kereskedőt egyhangulag cenzornak választotta meg.

A programmszerűen lefolyt közgyűlés végén *Zima Tibor* igazgatósági elnök terjesztett a részvénytársaság eddigi működésére vonatkozólag általános összefoglaló jelentést a közgyűlés elé.

Reprezentanții uzinelor metalurgice și ai minelor de cărbuni la Ministerul Comunicațiilor

Aprovizionarea C. F. R. cu combustibil

D. ing. Vidrișchin, directorul general al căilor ferate, a primit, pe reprezentanții minelor de cărbuni și al uzinelor metalurgice, cu cari a avut o con-

ferință. S'a discutat problema aprovizionării căilor ferate cu cărbuni, precum și chestiunea reparațiilor de locomotive și vagoane.

Unificarea contribuțiilor directe

Un nou proiect de lege în desbatere la UGIR prevede stabilirea impozitelor pe o durată de câte 3 ani

Comisia fiscală a Uniunii Industrișilor din România, a discutat, în una din ultimele ședințe, un antre proiect de lege pentru modificarea unor dispoziții din legea pentru unificarea contribuțiilor directe și pentru înființarea impozitului pe venitul global. Prin acest anteproiect se modifică art. 30, 31, 32, 38, 39, 41, 71, 76, 77 și 90 din legile mai sus citate. Articolul 30 modificat, prevede un impozit de 10 la sută asupra veniturilor nete din

intreprinderile comerciale și industriale, societăți anonime.

exploatare agricole, de păduri miniere, etc. Un impozit de 12 la sută asupra veniturilor nete din

operațiunile de bancă.

Un impozit mai redus de 8 la sută, asupra veniturilor nete ale acelor întreprinderi, cari au de obiect exclusiv exploatare industriale.

Impozitul asupra veniturilor din întreprinderile comerciale sau industriale, cari sunt firme individuale, colective, în comandită, se stabilește pe baza unui tarif, repartizat pe opt clase. Clasa 8. pentru venituri

mai mici sau egale cu 30.000 lei, se impun cu 1000 lei. Clasa 7. pentru venituri între 30—40.000 lei, se impun cu 3500 lei, clasa 6. pentru venituri între 40—50.000 lei, se impun cu lei 4.500, clasa 5. pentru 50—100.000 lei, se impun cu 7500, clasa 4. pentru 100—200.000 lei, se impun cu 15.000, clasa 3. pentru 200—300 mii, se impun cu 25.000, clasa 2. pentru 300—400 mii, se impun cu 35000, clasa 1. pentru 400—500 mii, se impun cu 45000 lei.

Veniturile dela 300.000 lei în sus, se impun cu câte 5000 lei, pentru fiecare 50.000 lei în plus.

Venitul impozabil se va stabili din 3 în 3 ani.

Celelalte articole modificate, prevăd în mod minuțios, modalitățile de impunere a tuturor categoriilor de contribuabili, modul de calculare al veniturilor, cheltuelile și sarcinile deductibile, astfel ca să se evite toate neajunsurile ce decurg din aplicarea actualei legi, în vigoare.

O delegație a U. G. R. U-lui, a fost însărcinată să studieze de aproape acest anteproiect, formulând

observațiunile, ce industriașii au de făcut,

asupra prevederilor anteproiectului, pentru a se ajunge la concluzii, cari să împace cât mai bine interesele fiscolei, cu acele ale contribuabililor.

Kényszeregyezséget kért egy mezőgazda ...

Érdekes kényszeregyezségi kérelem érkezett a máramaros-szigeti törvényszékhez. A kérelemnek az adott különös érdekességet, hogy egy japai módos parasztagazda, — tehát nem iparendélllyel dolgozó és nem törvényszékileg bejegyzett cég, — névszerint *Sima György* kérte meg a kényszeregyezségi eljárás megindítását.

Keresetében előadja, hogy anyagi összeomlását váltókezeségei okozták. A kérelméhez mellékelt leltár szerint: aktívái 300.000 lejt, passzívái pedig 246.000 lejt tesznek ki, úgyhogy 54.000 lejjel aktív. *Sima* 80 százalékos kielégítési kvótát ajánlott fel hitelezőinek, amelyet a kiegyenlítés jogerőre emelkedésétől számított három félévi részletben fizetne meg.

Berzovai Mészgyár Rt. céggel Aradon új vállalat alakult

Az elmúlt héten Aradon *Berzovai Mészgyár Rt.* céggel új részvénytársaság alakult, amelynek 1.500.000 lej az alaptökeje.

A társaság 150 darab, egyenként 10.000 lejes névértékű részvényt bocsát ki.

Az igazgatóság tagjai a következők: *Kornis Zsigmond*, *Kornis Zsigmondné* szül. *Róth Szidonia*, *Birtolonu Anrel* és *Birtolonu Aurelné* szül. *Pop Anna*.

Figyelem!

DREHER HAGGENMACHER

KORONA SÖR

ala PILSEN

forgalomba került!

Emelkedik Románia petróleumexportja

A román petróleumtársaságok termelése ez év első felében 31 százalékkal, exportja pedig 32.6 százalékkal emelkedett az előző évihez képest.

A többlet főleg Olaszországban és Angliában nyert elhelyezést.

A vállalatok üzleti nyeresége azonban az eladott mennyiségek növekedése ellenére is alig nagyobbodott az Oroszország és a többi államok részéről kifejtett erős verseny hatása következtében.

Zuhan a pezeta

Madridból jelentik: A pezeta áresése napról-napra feltartóztatlanul tovább tart. Zürichben a madridi deviza ismét 1.5 százalékkal zuhan, 54 centimesről 53.30 centimesre. A spanyol piacokon az angol font ára 47-re emelkedett.

Az új áresést a Spanyolországban egyre növekvő inflációra vezetjük vissza. A spanyol nemzeti bank jegyforgalmát nem növelték ugyan, úgy hogy a fedezet aránya nem csökkent, azonban a madridi kormány hosszabb idő óta igen nagy kölcsönöket vesz igénybe a jegybanknál és a szállítástokat kincstári utalványokkal fizeti.

Bánffy Miklós gróf a Franco-Romana Biztosító igazgatóságában

Illetékes helyről nyert értesüléseink szerint a Franco-Romana Biztosító, Románia egyik tekintélyes intézete, amely a „Magyar-Francia” és a „Münchener Rückversicherungs A. G.” biztosítókkal szoros összeköttetésben áll, Bánffy Miklós grófot igazgatóságának tagjai sorába választotta.

A német ipar Perzsiában

Teheránban részvénytársasági alapon gyapotfeldolgozó gyár létesült, amelyet német cégek alapítottak.

A perzsa sah és a perzsa nemzeti bank a részvények 40 százalékát jegyezték le, a többi részvényt német cégek vették át.

A cellulozegártást tizenöt százalékkal korlátozzák

A kopenhágai cellulozekonferencián elhatározták, hogy az egyes országos szervezetek tizenöt százalékkal korlátozzák a termelést.

Ez a korlátozási kvóta azonban csak arra a mennyiségre vonatkozik, ami eladásra kerül, de nem a saját használatra szolgáló termelésre.

A kongresszuson a magyarországi, csehszlovákiai és romániai gyárak képviselőiben Freund Artur, a Brassói Cellulozegár vezérigazgatója vett részt.

Intreprinderea Duschnitz din Timișoara s'a transformat în societate colectivă

„Cassa Duschnitz” din Timișoara, și-a înregistrat transformarea firmei individuale în societate în nume colectiv.

Membrii societății sunt dom-

nii: Maxim Duschnitz și Tiberiu Schwartz.

Firma se ocupă cu comerțul de articole de modă, manufactură și tricotate.

A részvénytőzsde fekete éve

Katasztrófális méretűek a tőzsdei áresések egy év óta

A newyorki tőzsdén egy évvel ezelőtt álltak legmagasabb szinten a kurzusok. Az azóta bekövetkezett áresések hatása alatt a legtöbb részvény értékének legalább a felét elveszítette, de vannak olyan részvények is amelyek egykori árfolyamértéküknek egyharmadára, sőt egynegyedére súlyyodtak. A legtöbbet veszítették a Radió Corp.-részvények, amelyek egykori legmagasabb kurzusa 115 volt és legutóbb 28-on jegyezték. Egy másik ismert játékpapír, az Anaconda 140-ről 38-ra esett vissza. A General Motors részvénye ugyancsak 38-an áll a tavaly októberi 92-vel szemben.

Csaknem hasonló arányúak azok az áresések, amelyek ebben az időszakban a londoni tőzsdén bekövetkeztek. Itt a nemzetközi értékek közül a De Beers 12-ről 6-ra esett vissza, a Rio Tinto 52-ről 32-re, az Otavi 70-ről 32-re.

Párisban jóval csekélyebb pusztítást vitt végbe a besszperiódus a részvénytőzsdén.

Ezzel szemben Berlinben a Bemberg 239-ről 74-re hanyatlott, a Német Petróleum 114-ről 66-ra, a Farben 210-ről 137-re, a Siemens & Halske 368-ról 180-ra.

Annai bizonyos, hogy ilyen

aranyu értékpesztulás a nemzetközi részvénytőzsdén már rég nem ment végbe.

Hasonló a helyzet a budapesti értéktőzsdén is, ahol az árfolyamrombolás mértéke különösen akkor szembeszökő, ha az árfolyamokat, amelyeket október hónap első üzleti napján jegyezték, összehasonlítjuk a múlt évi legmagasabb árfolyamokkal. A nagyarányú eltéréseket az alábbi táblázat teszi szemléltetővé:

	1929	1930 okt. 13-iki
	legmagasabb	legalacsonyabb
Magyar Hitel	85.40	65.—
Keresk. Bank	125.—	100.—
Bauxit	320.—	29.—
Köszén	838.50	431.—
Magnezit	230.—	153.—
Salgó	64.60	33.—
Urikányi	159.—	77.1
Ganz	148.30	68.—
Fegyver	304.—	171.—
Rima	101.—	63.—
Nasici	196.—	110.6
Ofa	149.80	60.1
Nova	59.—	23.7
Cukor	153.—	77.5
Izzó	114.—	100.5
Részénysör	155.50	95.—
Brassói	53.10	18.4
Gumi	79.—	28.5

A rendkívüli árhanyatlás minden forgalmasabb értéknél majdnem egyformán kifejezésre jutott.

Un produs industrial înlăturat dela export

Nouile taxe de transport la cimentul destinat exportului

România exporta anual în Orient, până la intrarea în vigoare a noilor taxe de transport, între 1000—1500 vagoane ciment. Acest export, pe lângă contribuția lui mai mare sau mai mică, la echilibrarea balanței comerciale a țării, reprezenta, pentru industria cimentului, un ventil de siguranță, în momentele de criză de producție.

Acest export, deși se făcea la prețuri de concurență, adesea sub costul de producție, asigură însă fabricilor de ciment exportatoare posibilitatea de a lucra permanent cu această capacitate de lucru, menținând în

serviciu acelaș număr de lucrători.

Nouile taxe de transport prea mari au dat însă o lovitură grea și acestei ramuri de export,

dintre prea puținele ce ne mai rămăseră. Zădarnic fabricanții de ciment au intervenit la timp, atunci când se pregătea noul tarif de transport pentru o reducere, cel puțin, a taxelor la cimentul destinat exportului. Nici protestele lor și nici acele ale Uniunii Industriștilor, n'au fost în stare să convingă Consiliul de Administrație al căilor ferate că

prin taxe de transport excesive, se nimicește exportul,

care constituie, prin el însuși, încă una din principalele surse de venituri ale căilor ferate.

Astăzi, industria cimentului este pusă în situația de a nu mai putea concura cu produsele similare străine, pe piețele de export, ceiace dacă va dura încă un timp oarecare, o va face să-și piardă definitiv debușeurile cucerite cu mari sacrificii în Orient.

Urmările sunt cu atât mai grave, cu cât consumul interior fiind astăzi foarte restrâns din cauza crizei generale,

fabricile exportatoare de ciment, vor trebui să-și întreprună complet activitatea,

în timpul iernei, licențând personalul muncitoresc și administrativ.

Astfel statul pierde veniturile dela carierele de piatră, cari vor avea un minus de comenzi din partea fabricilor de ciment; pierde impozitele directe ce-i reveneau dela întreprinderile de ciment și dela salarii lor, și impozitele indirecte, taxa pe cifra de afaceri, etc.

Calea ferată, pierde veniturile provenite din

transportul materialelor prime necesare fabricilor de ciment exportatoare

și încasărilor ce-i reveneau din transportul cimentului destinat exportului.

Pierde industria, pierde statul, pierde fiscul și pierde chiar calea ferată.

Ceiace este mai ciudat, este faptul că grație efinității păcurei noastre, care a obținut pentru export și taxe de transport foarte reduse, — cimentul românesc este concurat pe vechile lui piețe de desfacere, de cimentul străin. Fabricile de ciment străine, cumpărând păcura noastră la prețuri inferioare celor cu cari fabricile indigene o pot obține în țară, reușesc grație efinității acestui combustibil, să ofere cimentul lor, pretutindeni, la prețuri de penetrație.

În consecință, pe lângă reducerea taxelor de transport, pentru cimentul destinat exportului, ar fi nevoie să se acorde fabricilor românești de ciment,

o refacție lunară, asupra taxelor de transport

plătite pentru păcura consumată la arderea cimentului exportat.

Nu mai astfel s'ar putea recăștiga pentru țară și industria românească, exportul de ciment, pierdut pentru moment.

Az Elco lett a Telefunken kolozsvári képviselője

Grünfeld Béla, a kolozsvári Elco műszaki cég tulajdonosa Kolozsvár és Beszterce körzetre elnyerte a Telefunken képviselőletét.

DIANA sós borszesz, vezérképviselő „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

Apelul Camerei de Comerț și de Industrie din Cluj, către proprietarii de case

Camera de Comerț și de Industrie din Cluj, văzând pe deoparte situația economică grea în care se găsesc și proprietarii de case, iar pe de altă parte după ce de câțiva ani nu mai există criza de locuințe care a provocat diferite măsuri excepționale și reconstrucții în detrimentul acestor proprietari, — a luat inițiativa să *intreprindă un demers și intervențiune pe lângă factorii competenți pentru a se abroga orice restricțiune de natură a împiedeca libera tranzacțiune a iuchirierilor.*

Pentru ca intervențiunea noastră să poată da rezultatul dorit, avem nevoie să de concursul celor interesați pentru a putea întocmi o statistică a locuințelor libere. În acest scop. *rugăm cu insistență pe proprietarii de imobile, că până la sfârșitul lunii Octomvrie să pe comunica, fie în scris, numărul și felul încușperilor libere precum și dimensiunile lor.*

Datele de mai sus vor fi comunicate Camerei de Comerț, Cluj, (Calea Foch Marschal No. 51. etaj I. camera No. 8.) între orele 9—12.

Prezidiul Camerei de Comerț și de Industrie.

A cluji Kereskedelmi és Iparkamara felhívása a háztulajdonosokhoz

A cluji Kereskedelmi és Iparkamara tekintettel egyfelől arra a nehéz gazdasági helyzetre, amelyben a háztulajdonosok is vannak, másfelől pedig arra, hogy már nincs lakáshiány, ami tulajdonképeni okozója volt a háztulajdonosok kárára még ma is fennálló különleges megszorító intézkedéseknek, elhatározta, hogy *lépéseket fog tenni az illetékes tényezőknél azoknak a korlátozásoknak a megszüntetésére, amelyek a bérletek szabad forgalmát akadályozzák.*

Hogy a közbenjárás eredményes lehessen, szüksége van a Kamarának az érdekeltek támogatására a szabad lakásokról szóló statisztika elkészítése céljából. Ez okból *kérjük az összes ingatlantulajdonosokat, hogy október végéig közöljék a Kamarával akár szóban, akár írásban a rendelkezésre álló lakások számát, milyenségét és térfogatát.*

A fenti adatok a Kereskedelmi és Iparkamara (Calea Marechal Foch 51. szám I. em.) 8. számú szobájában adandók le délelőtt 9—12 óra között.

A Keresk. és Iparkamura Elnöksége.

Uj közkereseti társaság Kolozsváron

A Moll Elemér és Viola Kornél mérnökök tulajdonát képező kolozsvári építkezési vállalat cégének törvényszéki bejegyzését kérte, mint közkereseti társaság.

Prima Casă de Păstrare din Timișoara-Mehala și-a sporit capitalul

„Prima Casă de Păstrare din Timișoara-Mehala S. A.” a înregistrat sporirea capitalului social dela 500.000 lei la 1 milion prin emisiunea de 5000 bucăți acțiuni fiecare cu nomi-

nal de 100 lei. Totodată a radiat calitatea de membru în consiliul de administrație și dreptul de procură al dlui Ștefan Istok.

Fabrica Scherg & Co. din Brașov și-a deschis reprezentanță în Viena pentru organizarea exportului

Fabrica de Stofe și Postav Scherg & Co. din Brașov, ce deja de mai mulți ani exportează pe piețele din Orient și mai ales la Constantinopol, postav mai gros, s'a instalat și

pentru exportarea de stofe mai fine, pentru piețele din Apus. În acest scop fabrica a deschis o reprezentanță generală la Viena, care a început deja lucrările pentru organizarea piețelor.

Nyílt levél

a Prevederea Biztosító Rt. Igazgatóságához és Youghaperian vezérigazgatóhoz

București

A Keleti Ujság és a Patria című kolozsvári napilapok egyik legutóbbi számaiban ismertették azt az újabb biztosítási botrányt, amelynek központjában a Prevederea Biztosító Rt., Vezérigazgató Ur és csekélységem állottak, utóbbi, mint a Prevederea üzleti mentalitásának és a biztosított felekkel szemben követett, üzúsá vált eljárásának áldozata.

A közönség, a biztosított felek felvilágosítása, de saját erkölcsi és anyagi érdekeimnek megóvása céljából vagyok kénytelen nyílt levélben fordulni a tek. Igazgatóságához és Vezérigazgató Urhoz, hogy két év óta függőben levő tüzkárom végül is likvidálást nyerjen és kártérítésül megkapjam azt a biztosított összeget, amelynek díjtételeit tölem az intézet pontosan inkassálta.

Bár a nagysomkúti járásbíróóság elszenvedett tüzkáromat hivatalosan megállapította, a tek. Igazgatóság vezetése alatt álló Prevederea a mai napig sem fizette ki a biztosított összeget, ellenben ravasz fondorlattal és megtévesztő módon bekebelezte magát az édesanyám tulajdonát képező ingatlanokra, annak az 500.000 lej kölcsönnek a biztosítására, amelyet ténylegesen soha nem kaptam meg.

Az intézet szívesen hivatkozik arra a sajtóközleményre, hogy egyike a legerősebb társaságoknak, a Prevedereánál biztosították a galaci dokkokat, a cukorgyárak egy részét, de még egyetlen nyilatkozat, vagy cáfolat sem hangzott el az igazgatóság részéről, hogy miért nem fizeti ki kár esetén a biztosított összeget? Különböző de nagyon áttetsző indokolással a mai napig sem nyert likvidálást a kolozsvári Friedmann-féle malom, a nagyváradi Rippner Farkas-féle fésűgyár és csekélységem tüzkára. Az intézet, illetve Vezérigazgató Ur többször rendelt le Brajlába, hogy személyes tárgyalás során rendezzük a kérdést, te-

kintélyes összegű kiadásaim voltak az utazásokkal, arra kényszerítettek, hogy ügyvédet fogadjak érdekeim képviselőre, ezzel szemben az történt, hogy Youghaperian vezérigazgató urhoz nem is tudtam bejutni, az alárendelt tisztviselők pedig annak a szigorú utasításnak a birtokában, amelyet az igazgatóságtól, vagy a vezértől kaptak, minden rendelkezésükre álló eszközzel, gyakran *morális presszióval igyekeznek a biztosított felet követelésének jogtalanosságáról meggyőzni.*

Uraim, Önök nem fizetnek sem másnak, sem nekem! Ha a fél türelmetlenkedik és zugolódik, Önök cinikusan azt válaszolják, hogy a biztosított-nak jogában áll peresíteni követelést az intézettel szemben. Tudatosan kihasználják az igazságszolgáltatás lassu menetét, perelni engedik magukat, mert — hogy saját szavukkal éljek, — a peres eljárást öt-hat évig is el lehet huzni és addig a fél nem kapja meg pénzét. Ha pedig már bírói ítélet birtokában van a fél és végrehajtást vezethet az intézet ellen, úgy Önök gyorsan depónálják a bíróság megítélt összeget, fellebbeznek, ismét évekig elhúzzák a pert és nem fizetnek.

Az én esetemben jogtanácsosuk dr. Schönfeld ügyvéd elszámolt és megállapodást létesített velem, három darab egyenként 500.000 lejről szóló nyugtát vettem tőlem, ezzel szemben csak 460.000 lej készpénzt kaptam, a biztosított kétmillió lej károosság helyett, de erre az összegre is, mint kölcsönre jelzálogilag bekebelezte magát az intézet édesanyám ingatlanaira.

Intézetük eljárását joggal ki fogásolta ilyen körülmények között a bíróság, amelyre Vezérigazgató Ur a következő, jellemző replikával válaszolt:

— *Partea morală nu se va desbata la Parchet! (A dolog*

erkölcsi részét nem tárgyaljuk az ügyészség előtt!)

Ilyen körülmények között kénytelen vagyok a sajtóban a nagy nyilvánosság előtt megtárgyalni a köztünk fennálló biztosítási szerződés morális és etikai részét és kérdezni a tek. Igazgatóságtól:

1. *Miért bekebelezte be magát az intézet az ingatlanokra és miért irattak velem alá fiktív nyugtákat!*

2. *Vezérigazgató Ur azt állítja, hogy az én biztosításomat sehol nem viszontbiztosították. Hogyan történhetett mégis, hogy a bíróság megállapítása szerint az érdekeltek biztosítóintézetekkel a Prevedrea elszámolta tüzkáromat?! Morális és etikus eljárásnak tartja ezt a tek. Igazgatóság és Vezérigazgató Ur?!*

Ezekre a kérdésekre kérek választ, annál is inkább, mert én biztosítást kötöttem a Prevedereával, másfél évig egyezkedési tárgyalásokat folytatott velem, különböző nyugtákat vett át tőlem, bekebelezte magát családom ingatlanaira, de fizetni nem fizetett és nem fizet.

Ellemben feljelentést tesz ellenem a brailai ügyészségen, zsarolás kísérlete miatt, mert merész voltam jogos járandóságom kifizetését követelni és sürgetni.

Várom a tek. Igazgatóság és Vezérigazgató Ur válaszát a feltett kérdésekre, annál is inkább, mert a Prevederea eddigi üzleti politikája, mentalitása és eljárása azt a látszatot kelti, hogy az intézet *beinkassálja a féltől a biztosítási díjakat, tüzkár esetén a viszontbiztosítóintézetektől az átadott kockázat arányában a kártérítési összeget, a kárt szenvedett félnek azonban vagy egyáltalában nem fizetnek, vagy pedig csak a viszontbiztosítótól kapott összeg töredékével akarják őt kielégíteni.* Ha igaz az, hogy a biztosítás nem nyereszkezdést szolgál és a biztosított fél kár esetén sem juthat jogtalan anyagi előnyhöz, még fokozottabb mértékben áll az, hogy a biztosítóintézet sem juthat anyagi előnyhöz a biztosított felek hátrányára.

Kolozsvár, 1930. október 19.

Sparing Sándor,
a Prevederea egyik „biztosított” ügyfele.

Redukálja üzemet a temesvári téglagyár

A temesvári városi téglagyár felügyelőbizottsága a város állandó választmányával együttesen megtárgyalta a téglagyár jövő évi költségvetését.

A költségvetést az idei tíz millió lejjel szemben hat és fél millió lejjel állapították meg.

A leszállítás azért vált lehetségessé, mert a városi téglagyár a jövő évben kevesebb téglát akar termelni, mint ebben az évben.

Fizetésektelenségek, kényszeregyezségek, csődök

A Favorit szatmári cipőkereskedés, amely Grünfeld Emilia tulajdona; 1.3 millió lej passzívával magánegyezségi ajánlatot tett hitelezőinek. A cégnek legnagyobb hitelezője a Dermata Művek Rt., amely 800.000 lejig érdekelt a cégnél és jelzálogfedezete van.

Gebr. Schuh fa és bőrkereskedő cég hitelezői a hó 9-én Medgyesen tartott ülésén a követelések 92 %-át reprezentáló hitelezők a felajánlott 72% kvóta elfogadásá mellett döntöttek. Az Acred borszakosztálya a hitelezők többi részével folytatja megbeszéléseit.

Steinmets Baruch Fii szatmári textilnagykereskedő cég 1.025.142 lej passzívával 60% kvóta felajánlásával kényszeregyezséget kért, amelynek a törvénysszék elvben helyt adott és a hitelezők leszavaztatására nov. 4-re tűzött ki határnapot.

Rottenberg Márton volt vándori, jelenlegi kolozsvári részlet-textilkereskedő 1.8 millió lej passzívával 50%-os, magánegyezséget ajánlott fel hitelezőinek. A cégnek kolozsvári hitelezője nincsen. A cégnek 1 millió lei künnlevése, 600.000 lejes raktára van és ajánlata szerint 25%-ot készpénzben fizetne, 25 százalékot pedig 1930. március 31-től kezdődő havi részletben.

A nagyváradi Kosmos Nyomda Rt. kényszeregyezséget kért. Ajánl 6 hónap múlva kezdődő részletekben fizetendő 100% kvótát, illetve 93 százalékos kamattal, 7% kamatmegtérítéssel. Aktívák: 649.560 lej, passzívák 793.734 lej.

Hugo Hoher besztecei textilnagykereskedő 1.600.000 lej passzívával és 1,3 millió lej aktívával kényszeregyezséget kért. Felajánl 2 év alatt fizetendő 60%-os kvótát 7 százalékos kamattal.

Alter Izso csikszeredai textilkereskedő 60%-os kényszeregyezségének első részlete szept. 1-én vált esedékessé. Mivel a cég fizetési kötelezettségeinek nem tett eleget, Pollák József kolozsvári hitelező csődöt kért a cég ellen.

Likvidálták a Heller és Molnár textilcég tüzikárát

A Heller és Molnár kolozsvári női divatruház tüzesetéből kifolyólag az Adriatica, valamint a viszontbiztosítók a kárt likvidálták.

A cég áruraktára 5.5 millióra, ingatlan 1 millió lejre volt biztosítva. A megállapított kár az ingatlannál 300.000 lej, az áruraktárnál ugyanezen összeg volt, melyet a biztosítók október hó 6-án ki is fizettek.

Societatea de asigurare „Franco Română”, își înființează o direcțiune tehnică ardeleană

Din sursă autentică suntem informați că dnii: Dr. Arthur Kende, director general la „Magyar-Franco” și omul de încredere al institutului de reasigurări din München, Gheorghe Balaban, director la „Magyar-Franco” și dl. Ștefan Marcovici director general la „Franco-Română”, în Cluj au

avut o importantă consfătuire în care au hotărât să-și înființeze o direcțiune tehnică ardeleană sub conducerea dlui director Friedrich Schumacher dela centrală, pentru a-și intensifica activitatea și pentru a-și intensifica legăturile cu filialele și direcțiunile, ce are.

A Franco Română biztosító-társaság technikai igazgatóságát állit fel Kolozsváron

Schumacher Frigyes központi igazgató lesz a vezetője

Beavatott forrásból értesülünk, hogy azoknak a tárgyalásoknak eredményeképp amelyek a napokban folytak Kolozsvárott Dr. Kende Arthur, a Magyar Francia biztosító vezérigazgatója és Müncheni viszontbiztosító bizalmi embere, Balaban György a Magyar Francia igazgatója és Marcovici Ștefan a Franco-Română biztosító-társaság vezérigazgatója között, a Franco-Română biztosító-társ. Clujon felállit egy technikai igazgatóságot. Ezen igazgatóság célja a Franco-Română erdélyi

és bánati üzleti körének, fokozása, valamint az intézet vezetősége és a kerületi igazgatóságok és az erdélyi és bánági vezérképviseletek, közötti nexus szorosabbá tétele.

A technikai igazgatóság vezetője Schumacher Frigyes központi igazgató lett, aki kitűnő szakember egyben a Magyar Francia bizalmi embere a Franco-Română biztosító-nál.

A technikai igazgatóság működését november 1-én kezdi meg.

Megalakult a Szeszkereskedelmi Rt.

Egymillió lej az alaptőke — Kik az igazgatóság tagjai ?

Uniunea Comercială de Alcool S. A. Cluj, Szeszkereskedelmi Rt. Cluj cégelnevezéssel 1 millió lej alaptőkével részvénytársaság alakult, melyben a következő öt kolozsvári pálinkanagykereskedő cég vesz részt:

Blumenfeld és Simon Rt.,
Farkas Lajos és Fia,
Farkas Jakab borszeszgyár,
Teszler Eugen borszeszgyár

Nagyfaludi Nándor pálinkanagykereskedő.

Az igazgatóság tagjai: Braun Sándor, Farkas Lajos, Farkas Jakab és Teszler Eugen. A cég str. Jasilor 2. sz. alatt működik.

A cég működésének megkezdésével egyidejűleg a résztvevő cégek Kolozsvár város és megye számára engros eladásait csak a részvénytársaság útján eszközlik.

November 3-án lép életbe a MÁV új tarifája a tüzifára

A romániai tüzifa vasuti tarifája 30-35 százalékkal drágul meg Magyarországon

A MÁV. igazgatósága hivatalos hirdetőben közölte a tüzifa szállítási díjtételeinek eszközölt tarifális változásokat.

A hirdető két részből áll. Az egyik arról szól, hogy a tüzifaküldeményeket általában az eddigi 15. árúdjiszabásból a magasabb 14. osztályba sorozza. A másik arról intézkedik, hogy a hirdetőben megnevezett magyar államásokon feladott tüzifaküldeményeket továbbra is a 15. árú osztály díjtételei szerint számolják el, sőt még ebből 20 százalék kedvezményt is nyújt a MÁV — visszatérítés formájában, ha a megnevezett állomásokról évenként összesen legalább 850.000 tonna (vagyis

85 ezer 10 tonnás vagon) kerül elszállításra.

Ezek az új tüzifadíjtételek f. évi november hó 31-én lépnek életbe.

A helyzet tehát november hó 3-tól az lesz, hogy

általában úgy a a belföldi, mint a külföldi tüzifa szállítási költsége a MÁV árúdjiszabásának 14. osztálya szerint fog felszámíttatni.

KIVÉTELEK:

1. Külföldi termelésű tüzifaküldemények között azok, amelyek a cseh, román vagy osztrák köteleki díjszabásba felvett valamely állomásról olyan magyarországi állomásra szállítatik, amely szerepel a kö-

teleki díjszabásban. Az ilyen tüzifaszállítványok fuvardíja — egyelőre — változatlanul a 15. árúosztály díjtételei szerint számíttatnak fel. Hangsúlyozzuk, hogy csak egyelőre, mert a MÁV. érintkezésbe lépett a cseh, román és osztrák vasutak igazgatóságaival a köteleki díjszabások megváltoztatása iránt. Az érdekelt vasutak között a köteleki díjszabásra vonatkozó megállapodások f. évi november hó 9-én lejárnak és azokat a MÁV nem fogja megújítani. A napokban újabb hirdetményt fognak közzé tenni, amely azt fogja tartalmazni, hogy

november hó 10-től megszűnnek a köteleki díjszabásban foglalt kedvezmények és ettől a naptól kezdve az összes külföldről jövő tüzifaküldemények már a 14. árúosztályba fognak tartozni.

Mennyi a fuvardíj a 14 és 15. árúosztályok szerint?

Kilóméter	14. oszt.	15. oszt.
50	36	29
100	64	49
150	80	62
200	98	76
250	116	90
300	135	105

15 tonnás kocsirakományoknál 100 kg-ként fillérekben.

A „Vasuti és Közlekedési Közlöny” szerint a dorongfa és hasábfu tüzifát a vasuti árúdjiszabás 15. kocsirakomány árúosztályából a 14. kocsirakomány árúosztályba sorozta, ami körülbelül 30-35 százalékos fuvardíjemelkedést jelent.

A száraz fenyőgaly, fűrészpor rözsefa, fahulladék, fűrészliszt és tüzelési célokra alkalmas száraz venyige árúosztályozása nem változott, vagyis ezek a jövőben is a 15. árúosztály díjtételei szerint szállítandók.

Felszámol az Aradi Központi takarékpénztár

Az Aradi Központi Takarékpénztár október 27-én rendkívüli közgyűlést tart, amely határoz az intézet likvidálása vagy további fenntartása kérdésében.

15 millió lejre emelte alaptőkéjét a Vladeasa pénzüintézet

A bánffyhungyadi VLADEASA TAKARÉK- és HITELINTÉZET Rt. 10 millió lei alaptőkéjét 15 millió lejre emelte fel. Valószínű, hogy a bank Kolozsvárra helyezi át központját és Bánffyhungyadon csak fiókot tart fenn.

Farkas Imre megvette a Szilágyi Eleonora likörgyárat

A SZILÁGYI ELEONORA Rt. Cluj likörgyárat a szászrégeni fiókkal együtt 3.5 millió lejért megvette bisztrai FARKAS Imre.

A kolozsvári központnál LÖBLI, a szászrégeni fióknál GRÜN igazgató továbbra is megmaradnak tisztségükben.

Meghívó

A Dreher—Haggenmacher Nagyváradai Sörgyár Rt. 1930. november hó 4-én déli 12 órakor Nagyváradon, a Nagyvárad Takarékpénztár, a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. fiókja tanácstermében megtartandó XVII. évi rendes közgyűlésére. Napirend: 1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése. 2. Az 1929—1930. évi mérleg és nyereségvesztés számla bemutatása, megállapítása és határozathozatal a nyereség felosztása tárgyában. 3. Határozathozatal az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak adandó felmentvény tárgyában. 4. A felügyelőbizottság tiszteletdíjának megállapítása az 1930—31. üzletévre. 5. Az igazgatóság és felügyelőbizottság megbízatása lejárván, az új igazgatóság és felügyelőbizottság megválasztása. Az igazgatóság.

Mérlegszám: 1930. augusztus 31-én. Vagyon: Gyári telek lej 152.250; gyári épületek és berendezés lej 59 millió 172.195.05; hordók lej 3 millió 102.049.18; üvegek és ládák lej 79 ezer 973.50; fogatok lej 230.666; telenállomány lej 55.000; pénztári készletek lej 924.795.69; árukészletek és nyersanyagok lej 12.008.736.55; adók és bankkövetelések lej 10.731.962; értékpapírok lej 250.000. Összesen lej 86.707.629.96. Teher: Részvénytőke lej 50 millió; rendes tartalékalap lej 1.450.000; kétes követelések tartalékalap lej 27 millió; hitelezők lej 7 millió 082.502.72; nyereség áthozat az 1928—1929. évről lej 365.260.33; folyó évi nyereség 489.866.89. Összesen lej 86.707.629.96.

Nyereség- és veszteségszámla 1930. augusztus 31-én: Veszteség: Általános költségek lej 31.585.066.26; amortizáció értékesítéskor tartalékalapra lej 3.667.000; kéteskövetelések tartalékalapra lej 320.000; értékesítéskor tartalékalapra hordókért lej 310.000, nyereség áthozat 1928—1930. évi nyereség lej 489.866.89. Összesen lej 36 millió 675.193.50. Nyereség: Sörszám- la lej 36.309.933.15; nyereségáthozat 1928—1929. évről lej 365.260.33. Összesen: 36.675.193.50.

A City Bank pesszimista

A National City Bank jelentése, amelyet a minapi újabb newyorki beshullám egyik kiindulópontjának tekintenek, mint a most ideérkezett szövegből kitűnik, tényleg meglehetősen pesszimista hangú, bár rámutat a szezon-szerű javulás több jelenségére.

A fogyasztóknak csak egy része fedezi magát a mostani alacsony árak mellett nyersanyagokkal és nem jelent sokat az sem, hogy a munkanélküliek száma átmenetileg kissé csökkent. Kiemeli a jelentős, hogy a kereskedelem a hanyatló ártendenciából előállított előnyöket maradéktalanul továbbadta a maga vevőinek.

A kilátások azonban továbbra is kedvezőtlenek és az általános üzleti helyzet lényeges javulására az évforduló előtt nem lehet számítani.

Megállt a nyerspamut áresése

Az amerikai nyerspamutpiacon hosszú idő óta először ismét némileg bizakodó lett a hangulat a jegyzések a 10 centes mélypont után erősen megközelítik a 11 centet.

A mértékadó vélemények szerint a közeljövőben nagyobb fluktuációkra nem igen van kilátás s inkább stabilizációs folyamat bekövetkezése várható.

Minele din Șorecani au obținut avantajii industriale

Șorecani S. A. pentru Întreprinderi Electrice Cluj, cu jurnalul consiliului de ministri din 2 Octombrie a. c. a obținut avantajii legii pentru încurajarea industriei naționale, pentru centrala termică care se înființează la Șorecani.

Totodată a înregistrat dreptul de

procură al domnului Spiru Theodoru șef-contabil.

La Minele de Cărbuni din Ardeal S. A. Cluj, s'a înregistrat calitatea de membru în consiliul de administrație și dreptul de procură al domnului Edgar Boulwin.

Nem állítják fel a pénzügyőrséget

Bizottságok ellenőrzik a szesz törvény végrehajtását

A pénzügyminisztérium hosszas tervezgetés után eljuttette a pénzügyőrség felállítását. A pénzügyőrség felállításának elmaradása után,

más módszert akarnak alkalmazni a szesz törvény ellenőrzésére.

Az újabb terv szerint az

egy-egy tartományi igazgatóságok keretén belül bizottságokat kreálnak és a jövőben ezek a bizottságok fogják az ellenőrzést gyakorolni.

Ez a bizottság már e hó végén megkezdene működését Kolozsváron is a tartományi igazgatóság kebelében.

Kern & Co. va face vânzările detailiste în localurile Babos din Cluj

Intre firmele Kern & Co și Babos din Cluj au loc tratative de mai mult timp, în scopul ca firma Kern & Co. să ia localurile de magazine ale firmei Babos, întrebuintându-le pentru efectuarea vânzărilor sale detailiste.

Tratativele sunt foarte avansate, așa încât firma Kern & Co. a angajat tratative și cu proprietarul unei firme de fierărie din Cluj pentru a-l angaja la conducerea magazinului nou ce se va înființa.

Cșod fenyegeti a Triumph cipőgyárat

40 százalékos magánegyezséget ajánlott fel az igazgatóság

A nagyváradai Triumph cipőgyár igazgatósága a hitelezőkhöz körlevelet intézett, amelyben bejelenti, hogy

a kényszeregyezésben fel ajánlott 60 százalékos kvótára fedezete nincsen.

Ezért 1931. március 31-étől kezdve 15-havi részletben

40 százalékos magánegyezséget ajánl fel

annak a megjegyzésével, hogy amennyiben a hitelezők ezt nem fogadják el, a csőd kikerülhetetlennek látszik.

Verificarea cazanelor pentru fabricarea băuturilor spirtoase

Instrucțiunile Ministerului de finanțe

Ministerul primește rapoarte dela administrațiile financiare, prin care se arată că unora din cazanele de fabricat rachiu când au fost verificate și inseri se în tabloul de cazane, li s'a trecut o capacitate mai mică de 60 litri, ori cum cer rectificarea capacității acelor cazane în tablou pe motivul că prima măsurătoare a fost greșită făcută. Această măsurătoare probabil că prima dată s'a făcut numai la capacitatea de jos a cazanului în care se pune la fierbere materia primă, iar nu și la capacitatea domului (adică a capacului), deci se comunică că, în toate aceste cazuri când locuitorii cari au cazane sub 60 litri cer o nouă măsurătoare pe motivul că prima a fost greșită, se va avea în vedere de organele fiscale — norma de mai sus — adică — va verifica capacitatea cazanului fără a socoti și pe acea a capacului.

Cazanele cu capacitate mica

Intru cât se primesc la mi-

nister cereri din partea locuitorilor cari au cazane sub 60 litri capacitate, cari solicită majorarea capacității, se face cunoscut că nu se aprobă acele cereri fiind contrare legii, deci acest fel de cazane vor fi sigurate și făcute improprie pentru fabricarea rachiuilor, iar posesorii lor le vor putea da orice altă întrebuintare, afară de a fabrica rachiu.

Declarațiile de verificare

Referitor la declarațiile de fabricare cerute de art. 36 din lege, pe cari posesorii de cazane trebuie să le facă la primărie, se va aduce la cunoștință acelor cari fabrică rachiu că sunt obligați, ca odată cu declarația ce o fac primăriei respective, să facă una la fel și percepției fiscale din acea comună; în cazul însă când percepția nu se găsește în acea comună, atunci declarația se dă numai la primărie, iar aceasta este obligată ca în termen de 24 ore dela primire, să

o înainteze percepției de care aparține satul sau comuna.

Această dispozițiune se ia pentru ca organele fiscale să poată mai ușor urmări fabricația rachiuilor și neregulele care s'ar putea săvârși prin declarații nesincere.

Transportul cazanelor

Prin art. 40 din legea spirtoaselor se prevede că posesorii de cazane, cari sunt proprietari de vii în diferite comune și cari de regulă își transportau cazanele spre a-și lucra materiile prime, sunt obligați să înștiințeze primăria locului unde s'au de obicei cazanele. Această normă nefiind suficientă pentru controlul fiscalului, li se pune în vedere acelor posesori de cazane că sunt obligați să înștiințeze și administrația financiară respectivă, care la rândul ei va da dispoziții organelor de control să urmărească cazanele și fabricația rachiuilor.

În ce privește cererile de mutări de cazane ale locuitorilor cari nu au vie sau livadă, în localitatea unde voeste să mute cazanul, acestea se aprobă numai de minister și numai în cuprinsul aceluia județ căci în acest caz se poate urmări fabricația la aceste cazane.

În ce privește administrațiile financiare din Transilvania se atrage atențiunea că în tablou se vor trece atât cazanele în bună stare cât și cele care sunt deteriorate și pentru care ministerul va hotărâ după ce va cunoaște numărul lor.

Se vor lua măsuri cu toate aceste dispozițiuni să fie aduse la cunoștința organelor fiscale din fiecare județ în cel mai scurt termen, iar dispozițiunile ce privesc publicul, să fie aduse la cunoștință prin primărie.

A magas árak miatt mérsékelt a forgalom a nemzetközi tojás-piacon

Magyarországon a tojás piac a kínálat újabb lényeges esőkenése folytán a hét folyamán ismét erősen megszilárdult és az alföldi piacokon 12—12.5, a Dunántulon 12.5—13 fillért fizettek a termelőknak a tojás darabjért.

Bécsben a hét elején nyugodt volt az irányzat, tartott árak mellett. Árak a következők voltak:

Ia magyar és jugó kidolg. 17.25—17.50, Ia magyar original 16.75—17, 51/54 gr. lengyel 16.5—17, 48/51 gr. lengyel 15.5—16.

Berlinben a tojás piac irányzata stabil, áremelkedésre azonban nincs kilátás, miután az összes piacokon megindult a hűtött tojás forgalma. A fogyasztás a magas árak miatt mérsékelt és emiatt nem reagálnak az importállamok a szilárdabb nemzetközi irányzatra. A berlini árak a következők:

Nyugati (dán, svéd, holland, belga) 13—15, dunai (magyar, román, bolgár, jugó) 11.5—12.75, keleti (lengyel, litván) 11—13, kínai 10.25—10.50, hűtőházi 13 pfennig.

Importul pneumaticelor

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular punctelor vamale prin care le face cunoscut că pneumaticile și camerele de aer pentru avioane, la import, nu sunt supuse taxei de 10 la sută ad-valorem, prevăzută de art. 34, litera d. din legea drumurilor.

Importul mărfurilor din Statele Unite

Ministerul de Finanțe a trimis un ordin circular punctelor vamale prin care li se face cunoscut, că pentru mărfurile de proveniență din Statele Unite, la importul lor în țară, nu se vor cere nici un fel de certificat de origină, întrucât pe baza acordului încheiat, acest stat beneficiază de clauza națiunii celei mai favorizate.

Uniunea Camerelor de Comerț și-a convocat adunarea generală pe 11 Noembrie

Adunarea generală a Uniunii Camerelor de comerț și industrie a fost definitiv fixată pentru ziua de 11 Noembrie.

Varsó után Bukarest — Bukarest után Varsó

A Bukarestben, a Kereskedelmi Akadémia disztermében megtartott nemzetközi mezőgazdasági konferențiát Madgearu földmivelésügyi miniszter nyitotta meg, aki emlékeztetett a mezőgazdasági válság veszélyeire és hangsúlyozta az összes érdekelt álamok közötti együttműködés szükségességét.

Nickl Alfréd magyar delegátus azt javasolta, hogy a konferența elnökévé válasszák meg Camarașescu român delegátust. Camarașescu a választást elfogadta, majd azt javasolta, hogy az egyes kérdések tárgyalására válasszanak meg hat bizottságot. Javasolta, hogy a bizottságok elnökeivé válasszák meg Pomenov bolgár, Sztojkovics jugoszláv, Rose lengyel, Grosswald litván, Nickl magyar delegátust és Pilja jugoszláv delegátust, ami meg is történt.

A résztvevő államok delegátusai elhatározták, hogy november hó folyamán pénzügyi konferențiát tartanak Varsóban. A konferențián valameny nyi kelet-európai agrárállam képviselője résztvesz.

* A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. bánsági fióktelepe Temesvár, értesíti igen tisztelt betétes ügyfeleit, hogy betéteik utáni kamatozást 1930 október hó 15-i érvénnyel (egy) százalékkal leszállítja.

Fabrica de Var din Bârzava s'a înregistrat cu un capital de 1.500.000 lei

Sediul societății s'a stabilit în Arad

Fabrica de Var din Bârzava S. A. și-a înregistrat firma cu sediul la Arad. Capitalul social al întreprinderii este de 1.500.000, compus din 150 bucati acțiuni fiecare cu nominal de 10.000 lei.

Membrii consiliului de administrație sunt dnii: Sigismund Korniss și soția n. Sidonia Roth, Aurel Birtolon și soția. Procuristii firmei sunt domnii: Ștefan Keppich și Ioan Fritz.

Dr. Filip Weiss la Dacia-România

Societatea de asigurări „Dacia-Română”, care este una dintre cele mai mari societăți de asigurări din România, și-a cooptat în consiliul de administrație pe dl Filip Weiss, directorul și președintele băncii ungare comerciale „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank” din Budapesta.

Dl Filip Weiss a fost cooptat în urma legăturilor pe care

„Dacia-Română” le-a realizat cu „Banca Ardeleană” care este una dintre cele mai mari bănci ardelenene.

În urma tranzacțiunii încheiată cu „Banca Ardeleană”, societatea de asigurări „Dacia-Română” a reușit, să-și asigure un vast teren de activitate și în Ardeal, fiind un institut solid, culant și renumit.

A Marosvásárhelyi Petroleumgyár a sikeres kényszerezegység után felveszi üzemét

Tischler Mór és Zajzon György az igazgatóság tagjai lettek

A napokban tárgyalta a marosvásárhelyi törvényszék a Marosvásárhelyi Petroleumgyár Rt. kényszerezegységi ügyét, amelynek során

a hitelezők elfogadták a gyár igazgatóságának ajánlatát, hogy a mintegy 6 milliót kitevő passzívának 70 százalékát 2 évi, negyed-évenként fizetendő részletekben törleszti le.

A hatmilliós passzíván kívül van a gyárnak még 12 milliós adóssága, a mely azonban bekebelezett adósság s

igy a kényszerezegység tárgyát nem képezte.

A hitelezők bizonyos kikötéseket tettek a törlesztést illetően, amit a gyár igazgatósága, — minden valószínűség szerint — el is fogadott.

Az igazgatóságha bevonult Tischler Mór és Zajzon György is, akiknek kimondott célja a gyárnak ismételt üzem behelyezése.

A gyárnak mintegy százötven alkalmazottja van, akik így továbbra is kenyérben maradhatnak.

Schimbări la fabrica de spirt Neumann

Retragerea dlui director Ignat Fuchs

Ignat Fuchs, director la fabrica de spirt Neumann din Arad, se retrage dela postul avut, unde a servit 38 ani, ajungând la etatea de 69 ani.

Dl Fuchs s'a retras și dela „Casa de Păstrare a Județului

Arad”, mutându-se la fiul său, Ing. Gheorghe Fuchs, director la fabrica de pălării „Iris” în Budapesta.

Viața economică din Arad, prin plecarea dlui Fuchs pierde un sârguincios colaborator.

„Prevederea” acuzată, că nu plătește despăgubiri

Dl Alexandru Sparing declară, că „Prevederea” i-a încasat taxe de asigurare, dar nu i-a achitat suma asigurată

Dl Alexandru Sparing, un asigurat al institutului de asigurare „Prevederea”, în continuarea celor publicate în „Patria” și „Keleti Ujság” din Cluj în legătură cu conflictul ivit între dsa și societatea de asigurare, din cauza neachitării despăgubirilor de incendiu ce a suferit, publică în „Ardealul Economic” foarte interesante constatări:

Dl. Sparing susține, că „Prevederea” nu i-a achitat asigurata sumă de despăgubire pentru incendiul ale cărui ravagii le-a constatat oficios și Judecătoria de Ocol din Șomeș-Mare, dar în schimb a întăbulat în mod viclean un împrumut de 500.000 lei pe imobilul dnei Sparing,

împrumut pe care dl. Sparing declară, că nu l-a primit niciodată

și deci întăbularea este fictivă.

Dl Al. Sparing declară, că a fost în mai multe rânduri în și la sediul societății, unde însă nu l-au lăsat să între la dl director general Youghnerian, ei l-au presionat să renunțe la despăgubirile ce i-se cu-

vin, declarându-i-se că în caz contrar poate să intenteze proces. Dl. Alexandru Sparing astfel declară, că

societatea caută să târăgănească achitarea despăgubirilor,

fortându-l, ca să-și obțină drepturile pe calea târăgănitore a justiției, după ce Direcțiunea i-a

luat trei chitanțe de câte 500.000 lei, în schimbul cărora i-a plătit numai 460 mii lei,

întăbulând suma de 500.000 lei pe imobilele dnei Sparing.

În urma celor întămplante, dl Sparing întreabă direcțiunea:

1. De ce a făcut întăbularea întreprinsă și de ce l-a făcut să semneze chitanțe fictive?

2. Cum se poate că „Prevederea” decontat reasigurarea, după cum reiese din actele justiției, când dl director general i-a declarat asiguratului, că nu i-a făcut reasigurare?

În așteptarea răspunsului solicitat, dl Sparing încheie, că răspunsul este cu atât mai important, cu cât procedeul și mentalitatea dela Prevederea face impresia, că

institutul încasează taxele de asigurare, dar când este vorba de despăgubire nu plătește de loc

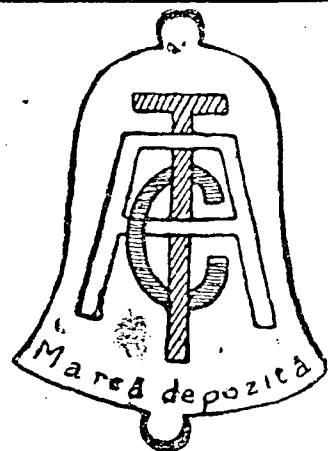
sau numai în proporția sumei ce încasează din reasigurări.

Fizetesképtelen a Hadikárosultak Bankja

Budapestről jelentik: Az ilfovi törvényszék kereskedelmi osztályánál fizetesképtelenséget jelentett az Avantur Hadikárosultak Bankja Rt. amelynek passzívája huszonhat millió kétszázezer lej.

Drágul a kávé

A braziliai forradalom hatása alatt két hét óta több mint 20 százalékkal drágultak meg a tipikus brazil kávéfajták s ennek hatása átterjedt utóbb a kék-kávékra is, melyek két héttel előbbi árnyóikat mintegy 8—9 százalékkal haladják meg.

Cuaceastă marcă este prevăzută fiecare obiect de argint și lux fabricat în fabrica

„TACĂMUL” din

Finetă de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile rebijuterii mai bune. Numai pentru revănzător, „TACĂMUL” fabrică de argintării, Cluj Str. N. Iorga N. 11/A. — Telefon: 4—82 Adresa telegrafică: „Tacămul”.

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA
COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 77,400.000

Sediul Social : Satu-Mare.

Sucursale :

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAL.

Afiliațiuni :

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Nem trükk! Valóság!

Kedves, barátságos, tiszta szoba árból

20%

Bőséges, ízletes házi étkezési árból

10%

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője

Budapesten a

PARK-Nagyszállodában

VIII., Baross-tér 10. szám.

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.

Fiókintézet: Dej-Dés, Cehulsilvaniei-Szilágycséh, Jibou-
Zsibó, Beclean-Bethlen, Zălau-Zilah

Affiliált intézetek: A Nagyenyedi „Kisegítő” Ta-
karékpénztár Rt., Aiud-Nagyenyed és ennek Uioara-
marosujvári fiókintézete.

Saját tőkéei **60** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.

Cassa de Păstrare și Banca de Credit din Cluj Societate pe Acții

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (v. Mátyás király-tér) No. 7.

CAPITALURI PROPRII: **143,000.000 LEI** SAJÁT TÖKÉI

PRIMEȘTE DEPUNERI pe lângă un etalon avanta-
jos, replătindu-le de obicei fără anunțare prea-
labilă. Acordă împrumuturi ieftine.

SUCURSALE: Dej, Dicioșanmartin, Alba-Iulia, Târ-
gul-Mureș, Oradea, Timișoara.

BANCI AFILIATE: CASSA DE ECONOMIE S. A. DIN
JUDETUL TURDA-ARIES, TURDA; BANCA DE ECO-
MOMIE ȘI CASSA DE PĂSTRARE DIN JUD. ALBA INF.
S. P. A., AIUD; CASSA DE PĂSTRARE ȘI CREDIT DIN
REGHIN ȘI JUR SOC. ANON. REGHIN; BANCA POPO-
RALĂ S. A. HUEDIŢ; BANCA DE CREDIT DIN GHERLA
SOC. ANON. GHERLA; CASSA DE PĂSTRARE A JU-
DETULUI ODORHEIU SOCIETATE ANON. ODORHEIU.

Execută orice afacere bancară în modul cel
mai avantajos. Antrepozite lângă gara Cluj

BETÉTEKET előnyös kamattal fogad el és
rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. Olcsó
kölcsönöket nyújt.

FIÓKOK: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár,
Marosvásárhely. Nagyvárad, Temesvár.

AFFILIÁLT INTÉZETEI: TORDAARANYOS VÁRME-
GYEI TAKARÉKPÉNZTÁR RT., TORDA; ALSÓFEHÉR-
VÁRMEGYEI GAZDASÁGI BANK ÉS TAKARÉKPÉNZ-
TÁR RT, NAGYENYED; SZÁSZRÉGENVIDÉKI TAKA-
RÉK ÉS HITEL RT., SZÁSZRÉGEN; NÉPBANK RT.
BÁNFFYHUNYAD; SZAMOSUJVÁRI HITELBANK RÉSZ-
VÉNYTÁRSASÁG, SZAMOSUJVÁR; UDVARHELYME-
GYEI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZV. TÁRS. UDVARHELY.
Minden bankügyletet a legelőnyösebben
végez. Áruraktárai a vasút mellett